

Severin Bildö

Ordet är dig mycket nära

(5 Mos. 30:14)

Om Guds Ord i församlingen

I sin översteprästerliga förbön i Joh. 17 säger Jesus med tanke på lärjungarna: "Jag har givit dem ditt ord" (Joh. 17:14). Tidigare har han sagt, att när nu han, deras Mästare, lämnar dem, ska i stället Hjälparen, den Helige Ande komma till dem och han "skall lära er allt och påminna er om allt, som jag har sagt er" (Joh. 14:26).

Av Jesu ord framgår klart, att detta inte bara gällde de första lärjungarna, utan Kyrkan i alla tider. I varje ny generation intill tidens slut ska Anden utföra sitt verk att väcka, upplysa och pånyttföda människor, leda dem till tro på Jesus och bevara dem i tron. Och det medel genom vilket Anden verkar trons liv och tillväxt är just — Guds Ord.

Anden och Ordet hör alltså ihop. När Ordets goda säd strös ut i människors hjärtan, kan där bli skörd, om Anden får ge liv och växt, det har Jesus sagt genom liknelsen om fyra handa sädesåker i Luk. 8 kap. Och aposteln Paulus betygar, att "tron kommer av predikan" (Rom. 10:17), men inte vilken predikan som helst, utan den som sker "i kraft av Kristi ord".

Nya Testamentet ger också många exempel på detta. Hur uppstod väckelsen omkring Johannes Döparen? Jo, genom hans kraftfulla förkunnelser, som innehöll både den stränga lagen och evangeliet om Jesus, Guds Lamm. När Johannes röst tystnade, fortsatte Jesus, som "gick omkring och undervisade i deras synagogor och förkunnade evangelium om Riket" (Matt. 4:23). Med makt och myndighet förkunnade Han Ordet, genom vilket han också utförde så många kraftgärningar. Somliga tog emot i tro och blev hans lärjungar, andra blev än mer förhärdade i sina hjärtan, när de stängde till sig för Ordet. I Apostlagärningarna berättas först om väckelsen på den första pinsdagen, då flera tusen kom till tro. Hur uppstod denna väckelse? Genom att Anden verkade genom Petrus predikan, så att människor fick ett styng i hjärtat och omvände sig till tro på Jesus. Hela Apostlagärningarna är en enda lång skildring av hur Anden verkade genom Ordet, och

ofta möter vi uttrycket: "Guds Ord hade framgång" eller "Herrans Ord utbredde sig över landet".

Kyrkans uppgift

Kyrkans uppgift i alla tider är sålunda först och främst att förkunna Guds Ord och förvalta de sakrament, som Herren Kristus har insiftat. Detta framgår också klart av missionsberättningen, som Jesus ger sina lärjungar (Matt. 28:19 och Mark. 16:15). Vi ser också, att detta att "predika evangelium" inte bara innebär ett allmänt talande i andliga frågor. Såväl profeterna i Gamla Testamentet som apostlarna hade ett mycket konkret innehåll i sin förkunnelser: Lagens strängdom över människors synd och budskapet om Guds barmhärtighet och nåd. Ingen har så klart som Martin Luther lärt oss, att Bibeln innehåller *lag* och *evangelium*. Av dyrköpt personlig erfarenhet visste Luther, att båda behövs om Anden ska få leda en människa till en fast tro. Först den, som i lagens ljus blivit avklädd all berömmelse och egen rättfärdighet kan rätt ta emot budskapet om nåden i Kristus, reningen i Jesu blod. Och detta är just evangelium i sin djupaste form, budskapet om hur Jesus genom sin död på korset "förlössat, förvärvat och vunnit mig, förtappade och fördömda människa, från alla synder, från döden och djävulens våld". Påskdagens jublande budskap, att Jesus verkligen är uppståndnen från de döda, är bekräftelsen på att hans död på korset i själva verket var den stora Segern över all ondskans makt. Detta konkreta budskap är för alla tider centrum i Kyrkans liv och arbete, också i förkunnelsen. Och hela Bibeln, både Gamla och Nya Testamentet, vittnar om Kristus, den korsfäste och uppståndne. Den är Guds Ord, genom vilket Anden utför sitt verk.

Guds ord idag

Detta är den principiella bakgrund vi måste ha klart för oss, om vi ska kunna förstå vår situation i dag i Kyrkan, också i den svenska kyrkan. Mot den bakgrunden kan vi ställa frågan: vad betyder Guds ord idag för vår svenska kyrka, våra församlingar och för oss själva som kristna?

Eftersom *det predikade ordet* är av så livsavgörande betydelse i Kyrkan, som vi ovan sett, kan det vara befogat, att först uppmärksamma predikan. Vi präster, som vid vår prästvigning lovat att "efter bästa förstånd och samvete rent och klart förkunna Guds Ord så som det är oss givet i den Heliga Skrift och så som vår kyrkas bekännelseskriterier där-om vittna", vi har all anledning att pröva oss själva och fråga: Har jag verkligen hållit det löftet?

Även den mest begåvade, kunniga och andefyllda präst — och kanske framför allt han — torde nödgas erkänna, att han på många sätt varit ett dåligt redskap för den Ande, som ger liv åt hungrande själar. Att predika Guds Ord rent och klart är en svår konst, som bara Herren själv kan lära den, som är tillräckligt lian i sig själv att ta emot vad Han ger. Ändå måste vi våga bedöma både vår egen och andras predikan efter den måttstocken: Bibelns centrala budskap om synd och nåd ska göras aktuellt för dem, som kommer till kyrkan. Tyvärr måste det helt sakligt konstateras, att mycken förkunnelser i Sverige idag inte håller måttet i dessa stycken. Ibland saknas centrum, nådens evangelium, som kanske byts ut mot apeller om fred och socialt engagemang. Ibland saknas en klar förkunnelser om människans synd och behovet av omvändelse, och då blir "evangelium" bara ett allmänt tal om Guds godhet. Predikan kan också bli ett uppreparande av fromma fraser utan kraft och konkretion, så att budskapet inte känns aktuellt, som ett Guds tilltal. Detta senare är en fara, inte minst för oss äldre förkunnare.

En frestelse för alla Ordets förkunnare är att undvika sådant i predikan, som man tror kan stöta människor, t.ex. att tala om synd eller att en människa kan gå förlorad. Vid prästval sägs det ibland, att man gärna vill ha en "snäll" präst! All erfarenhet ger ändå vid handen, att den präst, som

vågar förkunna Guds Ords anstötliga sanning både om synd och nåd, i längden får mer folk under sin predikstol, än den, som anpassar Ordet för att inte stöta bort människor. Ett rent och klart Guds Ord, som bäres fram i ödmjukhet och själavårdande ömsinhet, är vad människor bäst behöver — och i många fall längtar efter. Detta är en förutsättning för att församlingen ska kunna bli en helande gemenskap.

En stor svårighet i dagens situation är, att de allra flesta människor, även bland kyrkfolket, har *så ringa kunskap i Bibeln och så lite intresse för den*. Sedan den allmänna skolans undervisning i kristendom ersatts av religionskunskap har kyrkan små möjligheter att ge det uppväxande släktet ens en elementär kunskap i biblisk kristendom. Söndagsskola och barngrupper når alltför få, och tiden för konfirmandundervisning är alltför kort, när konfirmanderna ofta saknar förkunskaper. Att sekulariseringen slagit så hårt i många svenska församlingar, fr.a. i storstäderna, beror säkert i stor utsträckning på, att den andliga verkligheten, som Bibeln vittnar om, inte aktualiserats i den miljö, där människor vuxit upp och formats. Svenska kyrkan är i realiteten inte längre en folkkyrka i den meningen, att den når ut med evangeliets budskap till alla i folket. Många av hennes "medlemmar" är detta bara formellt och har inget intresse för kyrkans apostoliska tro och liv, och därmed heller ingen förståelse för att församlingens och den enskilda människans liv skulle behöva rätta sig efter bibliska regler och bud. Dessa kan för modernerna människor på sin höjd ha intresse som uttryck för en gången tids värderingar, som idag är helt förlegade. När de allmänna tänkesätten förändras, måste moraliska regler anpassas här-efter, menar man. Ett typexempel på detta är ju synen på äktenskap, trohet och "samboende", där man långt in i kristen-folkets led, både i kyrka och frikyrka, accepterat ett betendemonster, som för några årtionden sedan var helt otänk-bart, och som knappast kan legitimeras utifrån bibliskt kris-ten syn.

Bibelkritik — kyrkokritik

Missiron mot Bibeln och det ringa intresset för den, har säkert också sin rot i de bibelkritiska strömningar som sedan 1700-talet starkt påverkat den västerländska teologien och mer eller mindre accepterats av kyrkorna, också den svenska kyrkan. "Man vet ju inte vad man ska tro" — hör man ofta människor säga. Man känner sig rådvill och osäker när Bibeln och Kyrkans gamla tro utsättes för angrepp och kritik, eller när präster och biskopar har diametralt motsatta uppfattningar om vad Bibeln verkligen lär, och vad som kan anses förpliktande eller inte för moderna människor. Utan tvekan har kyrkans egen kluvenhet och osäkerhet om sin bibliska grund och tro starkt bidragit till att människor söker mening och livstrygghet på annat håll. Somliga i pingströrelsen eller den romersk-katolska kyrkan, andra i "new age" eller nyandliga rörelser — medan andra går upp i politiskt engagemang eller en meningsfull fritidshobby. I många fall besvikna på den kyrka, som man trodde skulle erbjuda ett levande och starkt alternativ till den tomma materialism, man tröttnat på.

Att kritisera kyrkan och stämma in i kören av de många, som klagat och anklagar, är förvisso inte svårt. Låt oss bara inte glömma, att vi alla är medskyldiga i hennes svaghet, mer eller mindre. Vi alla, som är medlemmar i svenska kyrkan, har ingen anledning att skadeglatt döma och fördöma — det är inte ingivet av den helige Ande. Vi må i stället lida med Kyrkans kropp, så som en levande lem lider av kroppens svaghet. Och sedan under bön ställa frågan: Hur kan kyrkans skada botas? Hur ska den sjuka kroppen återvinna hälsa och få ny kraft att svinga Andens svärd och gå i tåten i den andliga kampen? Så att människor med blicken mot marken, tyngda av oro, skuld och hopplöshet, vågar resa sig upp och rikta blicken mot Ljuset och fyllas av dess kraft och glädje.

Det finns en väg

Så sant som Gud lever och Jesus Kristus är HERREN, som på Fadens högra sida håller hela världen i sin hand: det finns en väg. Herren har förvisso inte glömt den svenska kristenheten, och ingen kan mer än Han sörgja över dess svaghet och oförmåga att leda människor till livet. Hos honom finns "all den himmelska världens andliga välsignelse" (Ef. 1:3). Han är också huvudet för sin Kyrka, som Han vill uppfylla med sin mäktiga kraft (Ef. 1:3—23). Men hur ska det ske?

På samma sätt som i den första kristna församlingen och sedan i alla tider, när Kyrkan blivit förnyad: *Anden* måste få verka genom *Ordet*. Så som vi läser i Apostlagärningarna, på så gott som varje sida, och så som det skedde på reformations tiden, när Ordets levande flöden forsade fram som en vårfloed över torra marker.

Vad betyder det konkret i vår situation i dag?

Först betyder det en väg till *personlig andlig förnyelse* för den, som vill ta på allvar sitt eget kristna liv och sitt medlemskap i kyrkan. Här, hos den enskilde, måste det alltid börja. Den helige Ande, som är Livgivaren och drivkraften när kyrkolivet förnyas, börjar alltid i enskilda människors liv. En efter en blir väckt, får se en skymt av Kristi härlighet, får sina synder förlåtna och leds in, på trons väg — allsammans ett Andens verk. Och här gäller nu orden i 5 Mos. 30:14, som står som överskrift över detta kapitel: "ORDET är dig mycket nära..." Dvs. du har Bibeln, kanske i olika översättningar, med kommentarer och förklaringar och utläggningar. Tag vara på den! Se till att du alltmer fördjupar dig i Skriften, att du läser den under bön om att Anden må verka genom Ordet. Du behöver läsa ensam, i den stilla kammar, kanske i familjens gemenskap, kanske i bibel- och bönegrupp. Formerna kan variera, men meningen som Augustinus fick gäller oss var och en i högsta grad: "Tag och läs!" All erfarenhet ger vid handen, att där Guds Ord "kommer i svang", som Luther säger, där är Anden på färde. Men låt oss inte heller glömma apostrels maning: "Gör detta under ständig åkallan och bön..." (Ef. 6:18).

Gemenskapen kring ordet

Ända sedan apostlarnas tid har *gemenskapen omkring Guds Ord*, i bön och vid Herrens måltid, nattvarden, varit själva centrum i den lokala församlingens liv. När väckelsen på den första pingstdagen tillförde församlingen i Jerusalem flera tusen nya medlemmar (Apg. 2:41) var naturligtvis den stora frågan: Hur ska alla dessa växa till och bli bevarade i tron? Svaret får vi i Apg. 2:41—42: Genom Doppet togs man in i en gemenskap som sen fortsatte i 1) Apostlarnas undervisning i Ordet, 2) Gudsfränsstegen, 3) Regelbundna nattvardsgudsfränsstegen, 4) Dagliga böner i templet.

Detta är ett mönster för alla tider. Gemenskapen omkring nådens medel är självklar för den, som vill växa till och bli bevarad i tron. Detta är principen, men när den ska tillämpas — bl.a. i dagens svenska folkkyrka — kommer problemen i dagen. Inte bara problemen med att göra sig *fri att komma till söndagens gudstjänst*, när skiftarbete, familjens utfärdsprogram, fritidsaktiviteter eller måltidstider och släktbesök vill lägga hinder i vägen. Det kan vara nog så besvärliga problem. Men därtill kommer *svårigheter i församlingen*. Förkunnelsen kan vara allt annat än apostlarnas lära. Och prästen är kanske inte, efter apostolisk ordning, så långt jag förstår den, en man. Nattvard firas högst sällan. De få, som kommer i kyrkan verkar föga engagerade. Vad gör man i den situationen?

Ett definitivt svar, som gäller i alla sådana fall, kan inte ges. En god regel torde vara, att rådgöra med en erfaren och god själasörjare. För sitt eget andliga liv kanske man måste söka sig till en annan församling, där förkunnelsen ger själaföda och man kan få firas nattvard ofta, efter apostolisk ordning. Den som inte kan se, att Bibeln accepterar kvinnan som präst, bör givetvis ha rätt att följa sitt samvete och icke delta i sådan gudstjänst. Något annat vore inte rätt att råda till. Men visst kan det upplevas svårt och smärtsamt att inte kunna firas gudstjänst i den kyrka, man kanske lärt sig älska ända sen barnåren. Visst lider de levande lemmarna i svenska kyrkan av den splittring, som uppstått. Och man frågar med oro: Hur ska Anden kunna hela kyrkans skada och åter föra

oss till en levande och andefylld gemenskap? Ska den tid komma, när vi åter står enade med Skriften som livskälla och rättensöre i den svenska kyrkan?

En sak är säker: Herren vår Gud är en levande Gud. Han är densamme i går och i dag och i all evighet. Han har genom årtusenden låtit levande kyrkor bli ödelagda ruiner — men också givit nytt liv, där man inte vågat hoppas. Må vi inte förtrötta att be Honom restaurera också den svenska kyrkan — så att inte hednisk allmänreligion eller annan villfarelse upplöser den inifrån. Vår uppgift, som vill bevara det apostoliska arvet, är att så långt det är oss möjligt, i tid och otid, bära fram det fasta Ordet i undervisning, predikan, själavård och trons försvär. Kanske den allra viktigaste uppgiften är, att stödja och vägleda de prästkandidater, som trots allt vågar gå in i herdeämberet. Så länge där finns trogna och hängivna präster och förkunnare, som bär fram ett fullkomligt bibliskt budskap i församlingarna, och människor, som med öppna hjärtan tar emot Ordet, verkar också Anden. Må vi med vår förbön och på annat sätt ge dem vår stöd — i förhoppning om att en ny Andens vårtid skall komma, med väckelse och nytt liv i vår svenska kyrka.

Bibeln — Guds Ord

I sitt första brev till de kristna i Tesselonike tackar aposteln Paulus Gud för att de tagit emot Ordet "*inte som människo-ord, utan som Guds Ord*, vilket det verkliga är, ett Ord som också är verksam i er som tror" (1 Tess. 2:13). Detta är en avgörande punkt — inte minst i vår tid, då så många ifrågasätter Bibels sanning och auktoritet. Bibeln inte bara *innehåller* Guds Ord — den *är* Guds Ord just sådana som den är oss given. För den, som läser och lyssnar i "frälsningsavsikt", d.v.s. för att höra Gud tala in i ens egen situation, öppnas dess portar och Andens livgivande flöden väller fram. Då gäller det, att ta emot Ordet i trons lydnad och ödmjukhet. Mycket i Skriften är svårt att förstå — hur skulle det kunna vara annorlunda? Inför sådana ställen bör vi göra som den lärde bibelteologen Martin Luther: Ta av hatten och gå förbi,

dv s böja oss för Ordet och den Herre, som talar. För vår sa-
lighet räcker det, att vi tar vara på det vi förstår i Bibeln
— både lag och evangelium. Då tar vi emot den levande
HERRER, som uppenbarar sig själv och sin härlighet i Ordet.